

dum: ut qui per se ad viam rectitudinis revocari non possunt, in suis saltem defensoribus, receptatoribus, & fautoribus, ac etiam credentibus, confundantur: & cum se viderint ab hominibus evitari, reconciliari desiderent omnium unitati. De communi ergo f. n. o. assensu quoque Archiepiscoporum, Episcoporum, apud sedem Apost. existentium districtius inhibemus, ne quis hæreticos receptare, vel defensare quolibet modo audeat, aut ipsis favere, aut credere quoquo modo presumat: presenti decreto firmiter statuentes, ut si quis aliquid eorum facere forte præsumpserit, nisi primo, secundum eorum a sua super hoc curaverit præsumptione cessare, ipso jure sit factus infamis, nec ad publica officia, vel concilia civitatum, nec ad eligendos aliquos ad hujusmodi, nec ad hereditatis successionem accedant. Nullus præterea ipsis teneatur in quocunque negotio respondere: quod si forsitan se- dex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causa aliqua ad ejus audientiam perferatur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius sint penitus momenti, sed cum auctore damnato damnentur. In similibus etiam idem præcipimus observari. Si ergo Clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur, ut in quo major est culpa, gravior exerceatur vindicta. Si quis autem tales, postquam ab Ecclesia fuerint denotati, vel separati, contempserit evitare, anathematis se noverit sententiam incurrisse.]

C A P. XI.

Advocati, vel Notarii hæreticis, vel eorum defensoribus faventes, aut sub eis litigantibus patrocinantes, & pro eis instrumenta scribentes, infames sunt, & ab illo officio suspens. Idem. (an. 1212. Romæ.)

Adversus a nos terra confurgeret: (& infra. 1) Quia plus timeri solet, quod specialiter injungitur, quam quod generaliter imperatur: vobis Advocatis, & Scriptariis firmiter inhibemus, ne hæreticis, credentibus, fautoribus, vel defensoribus eorumdem in aliquo præstetis auxilium, consilium vel favorem: nec eis in causis, vel in factis, vel aliquibus litigantibus sub eorum examine vestrum patrocinium præbeat, & pro ipsis publica instrumenta, vel scripta facere nullatenus attentetis.

Quod si contra præsumpseritis, ab officio vestro suspensos perpetua vos decernimus infamiae subiacere.

[1 Licet autem a nobis, & prædecessoribus nostris, contra hæreticos multa sint edita & statuta, ne habeatis aliquam excusationem in peccatis, quasi antiquorum fueritis obli-vionatorum, &c.]

C A P. XII.

Laici non prædicent, nec occulta conventicula faciant, nec Sacerdotes reprehendant.

Idem universis Christi-fidelibus, tam in urbe Meten. quam in ejus diocesi constitutis.

(an. 1212. Romæ)

Cum ex b injuncto: [& inf. 1] Licet autem desiderium intelligendi divinas Scripturas, & secundum eas studium adhortandi, reprehendendum non sit, sed potius commendandum: in eo tamen apparent quidam Laici merito arguendi, quod occultis conventicula celebrant, officium prædicationis Christi sibi usurpant, Sacerdotum simplicitatem eludunt, & eorum consortium aspernantur, qui talibus non inhærent. Deus enim lux vera e, quæ omnem hominem venientem in hunc mundum illuminat, in tantum odit opera tenebrarum, ut Apostolos suos in-

a Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. b Extrat integra lib. 2. regi- stri Innoc. III. c. 3. eod. tit. in 3. compil. c Joan. 1.

mundum universum prædicaturus Evangelium omni creaturæ missurus, eis præceperit aperte dicens a: Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine b: & quod in aure auditis, prædicate super terra. [& infra. 2] Sicut enim multa sunt membra corporis, omnia vero non eundem actum habent c: ita multi sunt ordines in Ecclesia, sed non omnes idem habent officium d: quia secundum Apostolum, alios Dominus dedit Apostolos, alios Prophetas, alios autem Doctores, &c. Cum igitur Doctorum ordo sit quasi præcipuus in Ecclesia, non debet sibi quisquam indifferenter prædicationis officium usurpare. Nam secundum Apostolum e: Quomodo prædicabunt, nisi mittantur? Et veritas ipsa præcepit Apostolis f: Rogate Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. Quod si forte quis argute respondeat, quia tales invisibiliter mittuntur a Deo, et si non visibiliter mittantur ab homine, cum invisibilis missio multo sit dignior, quam visibilis, & divina longe est melior, quam humana: potest rationabiliter responderi, quod cum interior illa missio sit occulta, non sufficit cuiquam nude tantum asserere, quod ipse sit missus a Deo, cum hoc quilibet hæreticus asseveret: sed oportet, quod astruat illam invisibilem missionem per operationem miraculi, vel scripturæ testimonium speciale. Unde g cum Dominus vellet mittere Moysen in Ægyptum ad filios Israel, ut crederent ei, quod mitteretur ab ipso, dedit ei signum, ut converteret virgam in colubrum, & virgam iterum reformaret. Joannes quoque h Baptista speciale suæ missionis testimonium protulit de scriptura, dicens: Ego vox clamantis in deserto, dirigite viam Domino, sicut ait Esaias i Propheta: [& infra. 3] Licet autem scientia sit valde necessaria Sacerdotibus ad doctrinam, quia juxta verbum Propheticum k: Labia Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem exquirunt ex ore ejus: non est tamen simplicibus Sacerdotibus etiam Scholasticis detrahendum, cum in eis Sacerdotale officium debeat honorari: propter quod Dominus in lege præcepit l: Diis non detrahas: Sacerdotes intelligens, qui propter excellentiam ordinis, & officii dignitatem, Deorum nomine nuncupantur: [& infra. 4]

Nec quisquam suæ præsumptionis audaciam illo defendat exemplo, quod asina m legitur reprehendisse Prophetam: vel quod Dominus n ait: Quis ex vobis arguet me de peccato? Cum aliud sit fratrem in se peccantem occulte corripere, (quod quisque tenetur efficere o secundum regulam Evangelicam, in quo casu sane potest intelligi, quod Balaam fuit correptus ab asina:) & aliud est Patrem p suum delinquentem reprehendere manifeste: quod utique nulli licet, secundum Evangelicam veritatem q: nam qui etiam dicit fratri, fatuus, reus erit gehennæ ignis. Rursus aliud est, quod Prælati sponte de sua confisus innocentia, subditorum se accusationi supponit, (in quo casu præmissum Domini verbum debet intelligi) & aliud est, quod subditus non tam animo reprehendendi, quam detrahendi exurgit temerarius in Prælatum, cum ei potius incumbat necessitas obsequendi. Quod si forte necessitas postularet r, ut Sacerdos tanquam inutilis, & indignus a cura gregis debeat removeri, agendum est ordinate apud Episcopum, ad cujus officium tam institutio, quam destitutio Sacerdotum noscitur pertinere.

[1 Nobis

a Matth. 10. b in luce, al. in lucem. c 2. Corinth. 12. d Ephes. 3. e Roman. 10. f Matth. 9. Luc. 10. g Exod. 7. h Joan. 1. i Esa. 40. Matth. 3. k Malach. 2. l Exod. 22. Joan. 10. m Num. 22. n Joan. 8. o vide B. Th. 2. 2. q. 33. art. 2. & seq. p al. fratrem, in plerisque Gregorianis exemplaribus, in aliis, & registro legitur, patre. q Matth. 5. r postulari.

[1 Nobis Apostolatus officio, sumus secundum Apostolum sapientibus, & insipientibus debitores: pro universorum salute nos oportet esse sollicitos, ut & malos retrahamus a vitiis, & bonos in virtutibus fovemus. Tunc autem opus est discretione majori, cum vicia sub specie virtutum occulte subintrant, & angelus Satana se in angelum lucis simulat, & transformat. Sane significavit nobis venerabilis frater noster Episcopus Meten. per literas suas, quod tam in urbe Metens. quam in diocesi Laicorum, & mulierum multitudo non modica, vana quodammodo desiderio Scripturarum, Evangelia, epistolas Pauli, Psalterium, moralia Job, & plures alios libros sibi fecit in Gallico sermone converti: translationi hujusmodi adeo libenter, utinam autem, & tam prudenter intendens, ut secretis conventionibus talia inter se Laici & mulieres eructare præsumant, & sibi invicem predicare: qui etiam eorum aspernantur consortium, qui se talibus non immiscant, & a se reputant alienos, qui aures & animos talibus non apponunt. Quos cum aliqui parochialium Sacerdotum super his corripere voluissent, ipsi eis in faciem resistunt, conantes rationes inducere de scripturis, quod non ab his debent penitus inhiberi. Quidam etiam ex eis simplicitatem Sacerdotum suorum fastidiunt, & cum ipsis per eos verbum salutis proponitur, semelius habere in libris suis, & prudentius se posse id eloqui submurmurant in occulto.]

[2 Per hoc manifeste denunciatis, quod Evangelica prædicatione non in oculis conventiculis, sicut hæretici faciunt, sed in Ecclesiis juxta morem catholicum est publice proponenda. Nam juxta testimonium veritatis, omnis, qui male agit, odit lucem, & ad lucem non venit, ne ejus opera arguantur: Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo sunt facta. Propter quod cum Pontifex interrogasset Jesum de discipulis suis, & de doctrina ejus, respondit: Ego palam locutus sum mundo, ego semper docebam in synagoga, & in templo, quo omnes Judei conveniunt, & in occulto locutus sum nihil. Non si quis objiciat, quod secundum præceptum Dominicum, per se sanctum dandum canibus, neq; margarita mittenda sunt ante porcos: cum & ipse Christus non omnibus quidem, sed solis Apostolis dixerit: vobis datum est nosse mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis: intelligat canes, & porcos, non eos, qui gratanter accipiunt, & margaritas libenter acceptant, sed illos, qui sanctum dilacerant, & margaritas contemunt: quales sunt qui Evangelica verba, & Ecclesiastica sacramenta, non ut Catholici venerantur, sed abominantur potius, ut hæretici oblatrantes semper & blasphemantes, quos Paulus Apostolus post primam, & secundam admonitionem docet esse vitandos. Arcana vero fidei sacramenta, non sunt passim omnibus exponenda, cum non passim ab omnibus possint intelligi: sed eis tantum, qui ea fideliter possint concipere intellectu: propter quod simplicioribus inquit Apostolus, quasi parvulis in Christo, lac potum dedi vobis, non escam. Maiorum enim est solidus cibus, sicut aliis ipse dicebat: Sapientiam loquimur inter perfectos, inter vos autem nihil iudicavi me scire, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum. Tanto est enim divina Scriptura profunditas, ut non solum simplices & illiterati, sed etiam prudentes & docti non plene sufficiant ad illius intelligentiam indagandam. Propter quod dicit Scriptura, quia multi defecerunt scrutantes scrutatio. Unde recte fuit olim in lege divina statutum, ut bestia, quæ montem tetigerit, lapidetur: ne videlicet simplex aliquis, & indoctus præsumat ad subtilitatem sacræ Scripturæ pertingere. Scriptum est enim: Altriora te ne quæstiveris, propter quod dicit Apostolus: Non plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem.]

[3 Non est ergo credendum ei, qui dicit se missum a Deo, cum sit missus ab homine, nisi de se speciale proferat testimonium de scripturis, & ejusdem miraculum operetur. Nam de his, qui missi leguntur a Deo, Evangelista testatur, quod ipsi profecti prædicaverunt ubique Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis.]

[4 Juxta quod alibi dicit de sermo nolente apud dominum remanere, ut dominus offerat eum Diis: cum enim juxta verbum Apostoli Tom. II.

stoli, servus suo domino stet aut cadat, profecto Sacerdos ab Episcopo, cujus correctioni est subiectus, debet in correctione suorum castigari, non autem a populo, cujus est correctioni præpositus. In spiritu superbiae reprehendi: cum juxta verbum Dominicum pater & mater non debent maledici, sed potius honorari, quod de spiritali patre multo fortius debet intelligi, quam carnali.]

C A P. XIII.

Excommunicati sunt omnes hæretici, quibuscunque nominibus nominentur. h. d. usque ad s. Damiani.

Idem a in Concilio generali. (an. 1216. Romæ.)

Excommunicamus itaque, & anathematizamus omnem hæresim, extolentem se adversus hæc sanctam, orthodoxam, & catholicam fidem, quam superius exposuimus: condemnantes hæreticos universos, quibuscunque nominibus b censeantur, facies quidem diversas habentes, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsum.

Damnati de hæresi, per secularem Judicem puniuntur, & bona Laicorum hæreticorum confiscantur, & Clericorum bona applicentur Ecclesiis, ubi beneficiarii erant. h. d. usque ad s. Qui autem. Abbas Siculus.

s. 1. Damnati c vero præsentibus secularibus Potestatibus, aut eorum Ballivis relinquuntur animadversione debita puniendi, Clericis prius a suis ordinibus degradatis, ita quod bona hujusmodi damnatorum, si Laici fuerint, confiscentur: si vero Clerici, applicentur Ecclesiis, a quibus stipendia receperunt. d

Si suspectus de hæresi se non purgat, ad arbitrium superioris excommunicatur: & existens per annum in excommunicatione, ut hæreticus damnatur. h. d. usque ad s. Moneatur. Abbas Sic.

s. 2. Qui autem inventi fuerint sola suspitione notabiles, nisi juxta considerationem suspitionis, qualitatemque personæ, propriam innocentiam congrua purgatione molitaverint, anathematis gladio feriuntur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur, ita quod si per annum in excommunicatione persisterint, extunc velut hæretici condemnentur.

Potestates seculares perpetua, vel temporales jurare tenentur universos hæreticos ab Ecclesia damnatos pro viribus exterminare: & temporalis dominus non purgans terram suam hæreticis, excommunicatur: & si persistit in excommunicatione per annum, nunciatur Papæ, qui fideles ejus a juramento absolvet, & ejus terram fidelibus exponet, salvo jure principalis domini, nisi & ipse sit in culpa. h. d. usque ad s. Catholici. Abbas Siculus.

s. 3. Moneantur autem & inducantur, & si necesse fuerit, per cens. Ecclesiast. compellantur seculares & Potestates, quibuscunque fungantur officiis, ut sicut reputari cupiunt, & haberi fideles, ita pro defensione fidei præstent publice juramentum, quod de terris suæ jurisdictioni subiectis universos hæreticos ab Ecclesia denotatos, bona fide pro viribus exterminare studebunt, ita quod amodo quodocunque quis fuerit in Potestatem, sive f. perpetuam sive temporalem assumptus, hoc teneatur Capitulum juramento firmare. Si vero dominus temporalis requisitus, & monitus ab Ecclesia, suam terram purgare neglexerit ab hæretica foeditate, per Metropolitanum, & cæteros comprovinciales Episcopos excommunicationis vinculo innodetur: & si satisfacere contempserit, intra annum significetur hoc summo Pontifici, ut extunc ipse vasallos ab ejus fidelitate denunciet absolutos, & terram

a Scilicet Innoc. III. in Conc. gener. Later. c. 3. & Cap. 2. eod. tit. in 4. comp. b Quæ sit eorum pena, vide in l. 1. c. de sum. Trinit. & in auth. credentes. & in l. Arriani. c. de hæret. c Ex. mericus in Direct. Inquisitor. 3. p. 9. 101. & q. 112. d perceperunt. e seculi. f In Concil. ita: sive spirituales, sive temporales, &c. quasi non solum principes seculares, sed etiam Ecclesiastici, quos per potestatem spirituales possumus intelligere, hoc teneantur præstare juramentum.

terram exponat Catholicis occupandam, qui eam exter-

Cruce signati ad exterminationem hereticorum, gaudent pri-

§. 4. Catholici vero, qui crucis assumpto charactere ad

Ibi ponitur poena credentium, receptatorum, & defendentium

§. 5. Credentes b præterea, receptatores, defensores,

Et fautores hereticorum, excommunicationi decernimus

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

Nullus debet sibi officium prædicandi assumere, nisi super

se, vel per alios idoneos visitent: qui etiam debent, si hoc

§. 7. Ad iudicium insuper, ut quilibet Archiepiscopus, vel

Episcopus, per se, aut per Archidiaconum suum, aut alias

Episcopus negligens in hæresi persequenda, a dignitate

§. 8. Volumus b igitur & mandamus, & in virtute obedi-

Episcopus negligens in hæresi persequenda, a dignitate

§. 8. Volumus b igitur & mandamus, & in virtute obedi-

Episcopus negligens in hæresi persequenda, a dignitate

Laici cuiuscunque professionis sint, prædicare non debent.

Gregorius IX. Archiepiscopo Mediolanen. [an. 1235.]

Laici prædicare præsumant, & verendam nimis exi-

Hor cap. usque ad §. Si qui autem, habetur in c. excommu-

Idem.

Excommunicamus e, & anathematizamus universos

Si in hæresi deprehensi, nolunt redire ad fidem, detrudendi

Idem.

In Concil. & in vetustiorib. Gregorii codic. quod si quis

§. 1. Si qui autem de prædictis, postquam fuerint depre-

Liberantur ab omni obligatione, qui hereticis tenebantur

Abolutos a se noverint a debito fidelitatis hominii, &

TITULUS VIII. DE SCHISMATICIS, ET ORDINATIONIS AB EIS.

Irrite sunt ordinationes, beneficiorum collationes, & Eccle-

Quod a prædecessore nostro: (& inf. r.) Ordinationes

Ordinatis ab eis, irritas esse censemus: adicientes,

Illos vero, qui sponte iuramentum de tenendo schisma-

Ordinatus a Schismatico, ab officio est repellendus, nisi probes

Innocentius III. Bisuntin. Archiepiscopo. [an. 1213.]

Fraternitati d tuæ: (& inf. r.) Priorem, quem a Schisma-

TITULUS IX. DE APOSTATIS, ET REITERANTIBUS BAPTISMA.

Clericus, qui dimisso habitu & tonsura immiser se enormi-

Præterea e Clerici, qui relicto ordine Clericali, & habi-

Si crimen Acolythi, qui rebaptizanti praeiit ministerium,

a Vid. B. Thom. 2. 2. q. 12. art. 2. & Alphonsum Castr. l. 2.

a Vid. B. Thom. 2. 2. q. 12. art. 2. & Alphonsum Castr. l. 2.

Idem Abbati S. Genovesa (an. 1180. Rome.)

EX literarum b tuarum tenore perpendimus, quod quidam

quod ad superiores ordines promovendi, [si publicum est,

[1] Asitit huic autem sacrilegio adolescens quidam hinc ut

Infamatus de Apostasia compellitur se purgare.

Innocentius III. (an. 1210.)

Tua e Fraternitati: (& infra.) Super secundo articulo

Quidam (sicut accepimus) qui ad sacri undam baptis-

[1] Fel. nem. pp. Innocentio est, innovantes.]

Innocentius III. Bisuntin. Archiepiscopo. [an. 1213.]

Fraternitati d tuæ: (& inf. r.) Priorem, quem a Schisma-

Apostata incarcerari, & affligi possunt, ut habitum reassu-

Honorius III. Archiepiscopo Turonen. [an. 1224.]

Nobis i expetiit tua Fratris. edoceri, quid de Apo-

Ad quod tibi breviter respond. quod tales (si volueris)

Monachus in apostasia ordinatus, non potest sine dispensa-

a C. 3. eod. tit. in 1. comp. & post post Conc. Lat. part. 26. c. 1.